

Guide til APA- standard

– om brug og anvendelse af kilder

Udarbejdet af
Læreruddannelsens
Skrivecenter
Campus Roskilde

Sidst redigeret maj 2023

Indhold

Om guiden.....	3
1. Kildehenvisninger og litteraturliste.....	4
Kort om litteraturlisten	4
Kort om websider og netbaserede ressourcer	4
Bøger	4
Bog med én forfatter	4
Bog med flere forfattere	4
Bog med redaktør	5
Bog med undertitel	5
Bog i flere bind	5
Bog med flere udgaver	6
Rapporter	6
Didaktiske læremidler, herunder undervisningsportaler	6
Didaktisk læremiddel	6
Hel læringsportal	7
Forløb på læringsportal	7
Artikler	7
Tidsskriftartikler med én forfatter	7
Tidsskriftartikler med flere forfatter	8
Avisartikler	8
Opslagsværker	9
Ordbog	9
Leksikon	9
Offentlig kilde uden personlig forfatter, fx "Matematik Fælles Mål"	9
Web	10
Webside; blog, wiki	10
Film	10
Podcast	11
Videoklip på YouTube el. lign.	11
Personlig kommunikation	11
Upubliceret materiale	12
Sekundær reference	12
Uden citat	12
Med citat	12
Alle kilderne samlet i litteraturlisten	13
2. Citater.....	15
Kort citat	15
Langt citat	15
Udeladelser	16
Udeladelse af dele af en sætning	16
Udeladelse af dele mellem to sætninger	16
Tilføjelser	16
Tilføjelse	16
Fremhævelser	16
Fremhævelse	16
Henvisning i eller uden for parentes?	17
Henvisning i parentes	17
Henvisning uden for parentes	17

3. Kildebrug, APA-standarden og løsninger på udfordringer	18
Begrundelse for kildehenvisninger	18
Citater	18
Om APA-standardens systematik	18
Leder du fortsat efter svar?	19
4. Litteratur	20

Om guiden

I **første del** af guiden skrives der kort om litteraturlisten og om websteder og andre internetbase-rede ressourcer.

Derudover præsenteres en række konkrete eksempler på, hvordan du skal henvise til forskellige slags kilder. Eksemplerne er sat op, så du hurtigt kan se, hvordan den samme kilde skal anføres henholdsvis i brødteksten og i litteraturlisten. Til sidst i første del er alle de nævnte kilder samlet i én litteraturliste, så du kan se, hvordan forskelligartede kilder står i en sådan liste.

I **anden del** kan du læse om, hvordan du skal anføre citater.

I **tredje del** præsenteres en kort redegørelse for, hvorfor det er vigtigt med præcise kildehenvisninger, om citatteknik og for APA-standardens systematik.

Guiden er udarbejdet efter Publication Manual of the American Psychological Association, Seventh Edition (se Common Reference Examples Guide her: <https://apastyle.apa.org/instructional-aids/reference-examples.pdf> og her: <https://apastyle.apa.org/instructional-aids/reference-guide.pdf>).

Guiden er en bearbejdelse af APA-eksempelsamlingen fra Universitet i Agder, Sørøst og Stavanger, Norge (herunder Kildekompasset) og APA-guiden fra Syddansk Universitetsbibliotek.

Guiden er tilpasset danske forhold og tilrettet behovene på Læreruddannelsen på Professionshøjskolen Absalon, men i overensstemmelse med Publication Manual of the American Psychological Association, Seventh Edition.

1. Kildehenvisninger og litteraturliste

Kort om litteraturlisten

Litteraturlisten, også kaldet referenceliste, skal kun indeholde de kilder, som der refereres til i teksten:

- listen sorteres alfabetisk efter forfatter
- alle referencerne skal placeres i samme litteraturliste (uafhængig af kilde eller form)
- referencer som består af mere end én linje skal have indryk på anden og senere linjer i referencerne.

Se eksempel på en litteraturliste med forskellige slags kilder på side 12-13.

Kort om websider og netbaserede ressourcer

Tidligere var det normalt at notere læsedatoen, fordi websider ændrer sig med tiden. I den syvende udgave af APA-standardens lægges der i stedet vægt på at finde ud af, hvornår websiden blev publiceret eller sidst opdateret, og læsedato noteres derfor KUN ved websider, der ændres hyppigt. I forbindelse med websider, der ændrer sig med tiden (fx Wikipedia), kan du se efter den arkiverede version og notere sidste dato i kildehenvisningen, fx: (2020, 3. juli). Derudover må du tilføje den arkiverede versions url-adresse i referencen.

Bøger

Bog med én forfatter	
I løbende tekst (henvisning)	I litteraturlisten (reference)
“Den videnskabelige afhandling er modellen for de selvstændige opgaver som de studerende skriver” (Jørgensen, 2014, s. 15).	Jørgensen, P. S. (2014). <i>Klart sprog i opgaver på videregående uddannelser</i> . Samfundslitteratur.

Bog med flere forfattere	
a) Bog med to forfattere b) Bog med tre forfattere	
I løbende tekst (henvisning)	I litteraturlisten (reference)
a) “Manglende kendskab, tekniske forhold og Facebooks udfyldelse af den tiltænkte rolle er givetvis en stor del af forklaringen på Edublogs spinkle succes” (Dohn & Johnsen, 2009, s. 81).	Dohn, N. B. & Johnsen, L. (2009). <i>E-læring på web 2.0</i> . Samfundslitteratur.
De to forfatters efternavne adskilles af et &.	De to forfatters efternavne adskilles af et &.
b) “Der findes mange forskellige bud på, hvad vejledning er, og hvilken rolle vejlederen har” (Nielsen, Munkholm & Fregerslev, 2016, s. 143).	Nielsen, H. B., Munkholm, M. & Fregerslev, P. (2016). <i>Lærers kommunikation; en studie-bog til praktikken</i> . Samfundslitteratur.
Et komma placeres imellem de to første forfattere og et & imellem de to sidste.	Et komma placeres imellem de to første forfattere og et & imellem de to sidste.

Bog med redaktør	
a) Henvisning til hele bogen b) Henvisning til kapitel i bogen	
I løbende tekst (henvisning)	I litteraturlisten (reference)
<p>a) Der gives herigennem indblik i en bred forståelse af læsning i videnssamfundet (Bråten 2008).</p> <p>Henviser du bredt til en hel bog eller artikel; det vil sige, at man ikke på en bestemt eller på nogle bestemte sider kan finde det, du refererer, er det nok at anføre forfatter og årstal.</p>	<p>Bråten, I. (red.) (2008). <i>Læseforståelse; Læsning i videnssamfundet – teori og praksis</i>. Klim.</p> <p>Her henvises til hele bogen.</p>
<p>b) "De allerfærreste lærere benytter sig af en rendyrket syntetisk eller en rendyrket analytisk metode" (Anmarkrud, 2008, s. 225).</p> <p>Stammer udsagnet fra et bestemt kapitel i bogen, henvises til forfatteren af dette kapitel.</p>	<p>Anmarkrud, Ø. (2008). Særligt dygtige læreres læseundervisning – med fokus på læseforståelse. I I. Bråten (red.), <i>Læseforståelse; Læsning i videnssamfundet – teori og praksis</i> (s. 225-254). Klim.</p> <p>Kapitelforfatter og kapiteltitel angives først. Derefter et "I" før angivelse af redaktør/-er samt bogtitel i kursiv – efterfulgt af kapitlets sidetal i parentes. Bemærk: redaktører noteres med forbogstav i fornavn før efternavn. Her henvises til et kapitel i bogen.</p>

Bog med undertitel	
I løbende tekst (henvisning)	I litteraturlisten (reference)
<p>"At integrere en andetsprogsdimension i fagundervisningen handler ikke om at tilrettelægge en egentlig sprogundervisning på linje med den, der for eksempel foregår i et sprogcenter" (Holm & Laursen, 2010, s. 173).</p>	<p>Holm, L. & Laursen, H. P. (2010). <i>Dansk som andetsprog; Pædagogiske og didaktiske perspektiver</i>. Daneklærerforeningens Forlag.</p>

Bog i flere bind	
a) Henvisning til hele værket b) Henvisning til ét bind	
I løbende tekst (henvisning)	I litteraturlisten (reference)
<p>Ole Togeby (1993) skelner mellem sprogbrugsfunktion, udsagnsfunktion og meddelseseffekt.</p> <p>Henvisning til hele værket.</p>	<p>Togeby, O. (1993). <i>Praxt; Pragmatisk tekstteori</i> (Bind 1-2). Aarhus Universitetsforlag.</p> <p>Reference til hele værket.</p>
<p>"Disse krydsbevægelser er den såkaldte hermeneutiske cirkel. Helheden kan man kun danne sig en opfattelse af ved at opfatte delene, men delene kan faktisk kun opfattes i lyset af helheden" (Togeby, 1993, s. 159).</p>	<p>Togeby, O. (1993). <i>Praxt; Pragmatisk tekstteori</i> (Bind 1). Aarhus Universitetsforlag.</p> <p>Reference til ét bind uden egen titel.</p>

Bog med flere udgaver	
I løbende tekst (henvisning)	I litteraturlisten (reference)
"Hvis vi tolker en lyd som et symbol, så antager vi, at lyden er der, fordi en afsender vil re-præsentere noget bestemt" (Gissel, 2016, s. 63)	Gissel, S. T. (2016). <i>Mediedidaktik; I teori og praksis</i> (2. udgave). Hans Reitzels Forlag.

Rapporter

I løbende tekst (henvisning)	I litteraturlisten (reference)
"Forskerne fremhæver på forskellig vis de faglige argumenter, der kan ligge bag ønsket om at styrke de praksisfaglige elementer i undervisningen" (Danmarks Evalueringsinstitut, 2019, s. 12).	<p>Danmarks Evalueringsinstitut (2019). <i>Praksisfaglighed i skolen</i> [Rapport]. https://www.eva.dk/sites/eva/files/2020-01/Praksisfaglighed%20i%20skolen_en%20forunders%C3%B8gelse.pdf</p> <p>Forfatter/institution og udgiver kan som i eksemplet være den samme. I de tilfælde nævnes det kun én gang inden titlen.</p> <p>Nogle rapporter har en seriekode eller rapportnavn- og nummer, og dette opgives i så fald i parentes efter titlen.</p>

Didaktiske læremidler, herunder undervisningsportaler

Didaktisk læremiddel	
I løbende tekst (henvisning)	I litteraturlisten (reference)
<p>Med skribentens egne ord:</p> <p>Læremidlet fokuserer på arbejdet med mundtlighed i 5.-6. klasse, og der arbejdes bl.a. med oplæsning (Madsen, 2016a).</p> <p>Citat fra læremidlets elevbog: "En livsfortælling bygges typisk op ligesom alle andre fortællinger. Du kan bruge fortællebroen til at få styr på handlingen" (Madsen, 2016a).</p> <p>Citat fra læremidlets lærervejledning: "Erindringen er den form for livsfortælling, som rammer os i vores følelser, og som særligt huses gennem sansninger, oftest smagssans, lugtesans eller følesans (Madsen, 2016b).</p>	<p>Madsen, P. H. (2016a). <i>Ordet er dit; Fokus på mundtlighed i 5.-6. klasse</i>. Dansk lærerforenings Forlag.</p> <p>Madsen, P. H. (2016b). <i>Ordet er dit; Fokus på mundtlighed i 5.-6. klasse. Lærervejledning</i>. Dansk lærerforenings Forlag.</p> <p>Når den samme forfatter har to forskellige udgivelser på litteraturlisten fra samme årstal tilføjes to eller flere bogstaver i alfabetisk orden efter årstallet.</p> <p>Et didaktisk læremiddel med to eller flere forfattere: Se "Bog med flere forfattere".</p>

Hel læringsportal	
I løbende tekst (henvisning)	I litteraturlisten (reference)
"Her finder du og dine elever mere end 120 undervisningsforløb og 40 miniforløb" (Gyldendal, u.å.)	Gyldendal (u.å.). <i>Dansk 3.-6. klasse</i> . Lokaliseret d. 17. januar 2022 på https://dansk3-6.gyldendal.dk/ Angiv besøgsdato, når websiden formodes ofte at ændre indhold.

Forløb på læringsportal	
Med forfatter	
Uden forfatter	
I løbende tekst (henvisning)	I litteraturlisten (reference)
Med forfatter: "I mere eller mindre totalitære stater som Rusland, Tyrkiet og Hviderusland søger magthaverne at kontrollere medierne, og der er straffe for at overtræde styrets retningslinjer" (Poulsen, u.å.).	Poulsen, J. A. (u.å.). Censur og ytringsfrihed. <i>Historie 7.-9. klasse</i> . https://historie.gyldendal.dk/forloeb/censur-og-ytringsfrihed
Uden forfatter: "I dette forløb lærer du at tale med andre om, hvordan I har det, og at præsentere din familie for andre" (Alinea, u.å.)	Alinea (u.å.). Me and my family. <i>Alinea Engelsk Indskoling</i> . https://engelsk.alinea.dk/course/AA1G-me-and-my-family?portalclick=coursessection

Artikler

Tidsskriftartikler med én forfatter	
I løbende tekst (henvisning)	I litteraturlisten (reference)
Fra trykt tidsskrift: "På Sølystskolen kalder man det funktionelle sprogarbejde for en væsentlig del af skolens DNA" (Therkildsen, 2016, s. 41).	Therkelsen, B. (2016). Fagsprog og genrepædagogik i indskoling. <i>Dansk 16</i> (1), 40-41. Tidsskriftets titel + årgang i kursiv. Hæftenummer i parentes. Sidetal for hele artiklen anføres.
Fra elektronisk tidsskrift: "Fokus i artiklen er på den kollektive dialog på klassen. Det vil sige på helklassedialogen, hvor læreren ikke kun har fokus på en enkelt elev, men på klassen, hvorigennem den enkelte elev (forhåbentlig) lærer det tilsigtede gennem refleksioner og andre aktiviteter" (Dahl, 2021, s. 26).	Dahl, B. (2021). Udvikling af elevers matematiske forståelse gennem helklassediskussion. <i>Viden om literacy 2021</i> (30), 26-34. https://www.videnomlaesning.dk/media/3984/30_bettina-dahl.pdf Tidsskriftets titel + årgang i kursiv. Hæftenummer i parentes. Sidetal for hele artiklen anføres. Url-adresse.

Tidsskriftartikler med flere forfatter	
I løbende tekst (henvisning)	I litteraturlisten (reference)
<p>Fra trykt tidsskrift:</p> <p>"I skolen er sprog lig med skolefag. For eleverne er den sproglige virkelighed imidlertid ofte en anden end den, der afspejles i skoleskemaet" (Holst-Pedersen & Jakobsen, 2011, s. 13).</p> <p>Ved 2 forfattere opgives altid begge navne adskilt med &.</p> <p>Ved 3-20 forfattere opgives den første efterfulgt af "et al.": (Franzen et al., 2019, s. 17).</p> <p>Fra elektronisk tidsskrift:</p> <p>"For white 'Christian' parents from non-observant families, school was sometimes the only context for religious learning" (Arweck & Nesbitt, 2011).</p>	<p>Fra trykt tidsskrift:</p> <p>Holst-Pedersen, J. V. & Jakobsen, K. S. (2011). Flere sprog i spil i skolen – om en integreret sprogpolitik. <i>Sprogforum</i> 17 (51), 12-19.</p> <p>Franzen, J. L., Gingerich, P.D., Habersetzer, J., Hurum, J. H., von Koenigswald, W. & Smith, B. H. (2009). Complete primate skeleton from the middle Eocene of Messel in Germany: Morphology and paleobiology. <i>PLoS ONE</i>, 4 (5), Artikel e5723. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0005723</p> <p>Fra elektronisk tidsskrift:</p> <p>Arweck, E. & Nesbitt, E. (2011). Religious education in experience of young people from mixed-faith families. <i>British Journal of Religious Education</i> 33 (1), 31-35. http://web.ebscohost.com/ehost/pdfviewer/pdfviewer?sid=ea003953-6518-4411-9e3e-34c22f0b8f69%40sessionmgr12&vid=6&hid=15</p>

Avisartikler	
Fra trykt avis	
Fra elektronisk avis	
I løbende tekst (henvisning)	I litteraturlisten (reference)
<p>Fra trykt avis:</p> <p>"Selve rapporten er stadig mørkelagt, men flere amerikanske medier kunne i går afsløre, at det var det syriske regime, der stod bag angrebet" (Aagaard, 2017, s. 8).</p> <p>Fra elektronisk avis:</p> <p>"De vigtige beslutninger tages i små, selvreproducerende (mande)netværk, hvor toppen af det politiske system, fagbevægelsen, forsknings- og uddannelsesverdenen og især det private erhvervsliv gubber albuer" (Mau, 2017).</p>	<p>Fra trykt avis:</p> <p>Aagaard, Charlotte (2017, 28. oktober). Rusland blokerer efterforskning af kemiske angreb. <i>Information, Weekend</i>, s. 8.</p> <p>Fra elektronisk avis:</p> <p>Mau, S. (2017, 8. november). Vejen til 'ægte borgerligt demokrati' kræver bedre analyser. <i>Information Online</i>. https://www.information.dk/indland/anmeldelse/2017/11/vejen-aegte-borgerligt-demokrati-kraver-bedre-analyser</p>

Opslagsværker

Ordbog	
I løbende tekst (henvisning)	I litteraturlisten (reference)
At godtage noget betyder at godkende noget fordi man tror på at det er sandt (Politikens Nudansk Ordbog, 2008).	<i>Politikens Nudansk Ordbog</i> (2008) (20. udgave). København: Politikens Forlagshus.

Leksikon	
I løbende tekst (henvisning)	I litteraturlisten (reference)
I Encyclopedia of sociology (2000, s. 2) skriver Shanahan om begrebet "adolescence".	Shanahan, M.J. (2000). Adolescence. I E. F. Borgatta & R. J. V. Montgomery (red.), <i>Encyclopedia of sociology</i> (2. udgave, Vol. 1), (s. 1-18). New York: Macmillan Reference.
	Bemærk: <ul style="list-style-type: none"> • Der skrives "I" foran forfatteren af værket • Fornavns forkortelse skrives <u>f</u>ør efternavnet inden værket.

Offentlig kilde uden personlig forfatter, fx "Matematik Fælles Mål"

I løbende tekst (henvisning)	I litteraturlisten (reference)
"Eleverne skal i faget matematik udvikle matematiske kompetencer og opnå færdigheder og viden, således at de kan begå sig hensigtsmæssigt i matematikrelaterede situationer i deres aktuelle og fremtidige daglig-, fritids-, uddannelses-, arbejds- og samfundsliv" (Børne- og Undervisningsministeriet, 2019a).	Børne- og Undervisningsministeriet (2019a). <i>Matematik Fælles Mål</i> . https://emu.dk/sites/default/files/2020-09/GSK_F%C3%A6llesM%C3%A5l_Matematik.pdf
"I historieundervisningen er der ofte ikke tradition for, at man vender tilbage til det samme emne, fx Christian 4. og hans tid, mere end en gang" (Børne- og Undervisningsministeriet, 2019b, s. 15).	Børne- og Undervisningsministeriet (2019b). <i>Vejledning for faget historie</i> . https://www.emu.dk/modul/vejledning-faget-historie#afsnit-5-1-kronologi-og-samme
Når der er flere enslydende kilder i samme opgave tilføjes bogstav(er) i alfabetisk rækkefølge efter årstallet i parentes. Dette bogstav går igen på litteraturlisten.	
"§6. Kristendomsundervisningens centrale kundskabsområde er den danske folkekirkes evangelisk-lutherske kristendom. På de ældste klassetrin skal undervisningen tillige omfatte fremmede religioner og andre livsanskuelser" (Folkeskoleloven, 2019).	Folkeskoleloven (2019). <i>Bekendtgørelse af lov om folkeskolen</i> (LBK nr 823 af 15/08/2019). Retsinformation. https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2019/823

Web

Webside; blog, wiki	
I løbende tekst (henvisning)	I litteraturlisten (reference)
<p>Webside med personlig forfatter: "Samspil er en udfordring på legepladsen" (Poulsen, 2020).</p>	<p>Poulsen, M.L (2020, 15. juni). 3 forskere: brug legepladsen til nærvær og samspil. Danmarks evalueringsinstitut. https://www.eva.dk/dagtilbud-boern/3-forskere-brug-legepladsen-naervaer-samspil</p>
<p>Webside uden personlig forfatter: "Eleverne i folkeskolen skal igennem deres skoletid gennemføre 10 obligatoriske nationale test inden for forskellige fag" (Børne- og Undervisningsministeriet, 2021).</p>	<p>Børne- og Undervisningsministeriet (2022, 9. november). Nationale test. https://www.uvm.dk/statistik/grundskolen/karakterer-og-test/nationale-test</p> <p>Organisation/institution angives som forfatter, hvis der ikke er angivet en personlig forfatter.</p> <p>Hvis websidens navn er det samme som organisationens navn, udelades websidens navn.</p>
<p>Blog: "Lektier i idrætsfaget kan være af mange forskellige arter" (Hemmer-Larsen, 2017).</p>	<p>Hemmer-Larsen, T. (2017). <i>Lektier i idræt</i>. https://www.folkeskolen.dk/618918/lektier-i-idraet--hvordan</p>
<p>Wiki: "Planetens <u>mineraler</u> udgør sammen med produkter fra biosfæren ressourcer, som tillader opretholdelse af en global population af mennesker" (Jorden, 2017).</p> <p>Brug kun undtagelsesvis information fra wikier – der er ingen garanti for informationens korrekthed.</p>	<p>Jorden (2017). https://da.wikipedia.org/wiki/Jorden</p> <p>Når forfatternavnet mangler, sættes artikeltitlen på forfatterpladsen.</p>

Film

I løbende tekst (henvisning)	I litteraturlisten (reference)
<p>I filmen "Inside out" (Doctor & Del Carmen) er det interessant at se nærmere på kompositionen og brugen af de filmiske virkemidler.</p>	<p>Doctor, P. & Del Carmen, R. (Instruktører). (2015). <i>Inside out</i> [Film]. Walt Disney Pictures; Pixar Animation Studios.</p>

Podcast

Podcastserie Episode i serie	
I løbende tekst (henvisning)	I litteraturlisten (reference)
<p>Podcastserie:</p> <p>I podcastserien "Bakspejl" sættes der spot på nyere historiske hændelser (Grønne, 2020-nutid).</p> <p>Episode i serie:</p> <p>Sprogfitness er et fænomen, hvor børns emergende literacykompetencer bliver grebet og udviklet gennem æstetiske læringsformer, og hvor legen er central (Hedegaard, u.å).</p>	<p>Grønne, M. (Vært og tilrettelægger). (2020–nutid). <i>Bakspejl</i> [Audio podcast]. DR. https://www.dr.dk/lyd/special-radio/bakspejl</p> <p>Hedegaard, A.-L. (producent) (2021, 6. september). Sprogfitness – sproget skal motiveres [Audio podcast episode]. I <i>Ind i øret ud i skolen</i>. Nationalt Videncenter for Læsning. https://www.podbean.com/ew/pb-kutmx-10d200f</p> <p>Hvis du har hentet podcasten gennem en app og ikke kender URL-en, kan du udelade denne oplysning.</p>

Videoklip på YouTube el. lign.

I løbende tekst (henvisning)	I litteraturlisten (reference)
<p>For 6000 år siden skete der en kæmpe forandring. Vi gik fra at være jægere og samlere til at blive bønder. I denne film fortæller vi mere om hvad overgangen fra jæger- til bondestenalderen betød (Museum Lolland Falster, 2020).</p>	<p>Museum Lolland Falster. (2020, 9. december). <i>Smag på stenalderen: Introfilm</i> [Video]. YouTube. https://youtu.be/Pq3iTQyA3hw</p> <p>Personen eller gruppen, som har uploadet videoklipet til YouTube, krediteres som forfatter. Dette gælder, selvom det er en anden, der har lavet filmen i udgangspunktet.</p>

Personlig kommunikation

I løbende tekst (henvisning)	I litteraturlisten (reference)
<p>Eleven udtrykte stor tilfredshed med den nye måde at organisere undervisningen i idræt på og sagde, at han nu meget bedre kan lide faget (personlig kommunikation, 30. november, 2016).</p> <p>Hvis udelukkende i teksten, ikke i fodnote eller som reference i litteraturliste.</p> <p>Hvis den personlige kommunikation er transskriberet og indgår i den akademiske opgave som et bilag, kan der henvises til bilaget på denne måde: (se bilag 1).</p>	<p>Personlig kommunikation kan ikke anføres som reference, fordi andre ikke kan genfinde kilden.</p> <p>Sørg for, at samtalepartneren bekræfter, at udtalelsen er korrekt gengivet.</p>

Upubliceret materiale

I løbende tekst (henvisning)	I litteraturlisten (reference)
Upublicerede forelæsningsnotater henvises ikke, idet kilden ikke kan genfindes af andre. Brug evt. fodnote for tillægsplysninger.	-

Sekundær reference

Uden citat Med citat	
I løbende tekst (henvisning)	I litteraturlisten (reference)
<p>Uden citat:</p> <p>Buchanan et al. anfører her, at du skal være opmærksom på tre forhold (refereret i Andersen, 2002).</p> <p>Med citat:</p> <p>Som Gundelack og Jarvinen pointerer: "Mange af de bedste forskningsprojekter har til formål at afsløre samfundsmæssige processer og magtforhold, og megen kritisk sociologi beskæftiger sig med at afdække myndigheders eller elitepersoners magt" (citeret i Andersen, 2002, s. 337).</p>	<p>OBS: Anfør ikke den originale kilde, men den kilde der faktisk bliver anvendt – altså den sekundære:</p> <p>Andersen, I. (2002). <i>Den skinbarlige virkelighed; vidensproduktion inden for samfundsvidenskaberne</i>. Frederiksberg: Samfundslitteratur</p>

Alle kilderne samlet i litteraturlisten

- Aagaard, Charlotte (2017, 28. oktober). Rusland blokerer efterforskning af kemiske angreb. *Information, Weekend*, s. 8.
- Alinea (u.å.). Me and my family. *Alinea Engelsk Indskoling*. <https://engelsk.alinea.dk/course/AA1G-me-and-my-family?portalclick=coursessection>
- Andersen, I. (2002): *Den skinbarlige virkelighed; vidensproduktion inden for samfundsvidenskaberne*. Samfundslitteratur
- Anmarkrud, Ø. (2008). Særligt dygtige læreres læseundervisning – med fokus på læseforståelse. I I. Bråten (red.), *Læseforståelse; Læsning i videnssamfundet – teori og praksis* (s. 225-254). Klim.
- Arweck, E. & Nesbitt, E. (2011). Religious education in experience of young people from mixed-faith families. *British Journal of Religious Education* 33 (1), 31-35. <http://web.ebscohost.com/ehost/pdfviewer/pdfviewer?sid=ea003953-6518-4411-9e3e-34c22f0b8f69%40sessionmgr12&vid=6&hid=15>
- Bråten, I. (red.) (2008). *Læseforståelse; Læsning i videnssamfundet – teori og praksis*. Klim.
- Børne- og Undervisningsministeriet (2022, 9. november). Nationale test. <https://www.uvm.dk/statistik/grundskolen/karakterer-og-test/nationale-test>
- Dahl, B. (2021). Udvikling af elevers matematiske forståelse gennem helklassediskussion. *Viden om literacy 2021* (30), 26-34.
- Danmarks Evalueringsinstitut (2019). *Praksisfaglighed i skolen* [Rapport]. https://www.eva.dk/sites/eva/files/2020-01/Praksisfaglighed%20i%20skolen_en%20forunders%C3%B8gelse.pdf
- Doctor, P. & Del Carmen, R. (Instruktører). (2015). *Inside out* [Film]. Walt Disney Pictures; Pixar Animation Studios.
- Dohn, N. B. & Johnsen, L. (2009). *E-læring på web 2.0*. Samfundslitteratur.
- Franzen, J. L., Gingerich, P. D., Habersetzer, J., Hurum, J. H., von Koenigswald, W. & Smith, B. H. (2009). Complete primate skeleton from the middle Eocene of Messel in Germany: Morphology and paleobiology. *PLoS ONE*, 4 (5), Artikel e5723. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0005723>
- Gissel, S. T. (2016). *Mediedidaktik; I teori og praksis* (2. udgave). Hans Reitzels Forlag.
- Grønne, M. (Vært og tilrettelægger). (2020–nutid). *Bakspejl* [Audio podcast]. DR. <https://www.dr.dk/lyd/special-radio/bak-spejl>
- Gyldendal (u.å.). *Dansk 3.-6. klasse*. Lokaliseret d. 17. januar 2022 på <https://dansk3-6.gyldendal.dk/>
- Hedegaard, A.-L. (producent) (2021, 6. september). Sprogfitness – sproget skal motioneres [Audio podcast episode]. I *Ind i øret ud i skolen*. Nationalt Videncenter for Læsning. <https://www.podbean.com/ew/pb-kutmx-10d200f>
- Hemmer-Larsen, T. (2017): *Lektier i idræt*. <https://www.folkeskolen.dk/618918/lektier-i-idraet--hvordan>
- Holm, L. & Laursen, H. P. (2010). *Dansk som andetsprog; Pædagogiske og didaktiske perspektiver*. Dansk lærerforenings Forlag.
- Holst-Pedersen, J. V. & Jakobsen, K. S. (2011). Flere sprog i spil i skolen – om en integreret sprogpolitik. *Sprogforum* 17 (51), 12-19.
- Jorden (2017). <https://da.wikipedia.org/wiki/Jorden>
- Jørgensen, P. S. (2014). *Klart sprog i opgaver på videregående uddannelser*. Samfundslitteratur.

- Madsen, P. H. (2016a). *Ordet er dit; Fokus på mundtlighed i 5.-6. klasse*. Dansk lærerforenings Forlag.
- Madsen, P. H. (2016b). *Ordet er dit; Fokus på mundtlighed i 5.-6. klasse. Lærervejledning*. Dansk lærerforenings Forlag.
- Mau, S. (2017, 8. november). Vejen til 'ægte borgerligt demokrati' kræver bedre analyser. *Information Online*.
<https://www.information.dk/indland/anmeldelse/2017/11/vejen-aegte-borgerligt-demokrati-kræver-bedre-analyser>
- Museum Lolland Falster. (2020, 9. december). *Smag på stenalderen: Introfilm* [Video]. YouTube.
<https://youtu.be/Pq3iTQyA3hw>
- Nielsen, H. B., Munkholm, M. & Fregerslev, P. (2016). *Lærers kommunikation; en studiebog til praktiken*. Samfundslitteratur.
- Politikens Nudansk Ordbog* (2008) (20. udgave). Politikens Forlagshus.
- Poulsen, J. A. (u.å.). Censur og ytringsfrihed. *Historie 7.-9. klasse*. <https://historie.gyldendal.dk/forloeb/censur-og-ytringsfrihed>
- Poulsen, M.L (2020, 15. juni). 3 forskere: brug legepladsen til nærvær og samspil. Danmarks evalueringsinstitut.
<https://www.eva.dk/dagtilbud-boern/3-forskere-brug-legepladsen-naervaersamspil>
- Shanahan, M.J. (2000). Adolescence. I E. F. Borgatta & R. J. V. Montgomery (red.), *Encyclopedia of sociology* (2. udgave, Vol. 1), (s. 1-18). Macmillan Reference.
- Therkelsen, B. (2016). Fagsprog og genrepædagogik i indskolingen. *Dansk 16* (1), 40-41.
- Togeby, O. (1993). *Praxt; Pragmatisk tekstteori* (Bind 1). Aarhus Universitetsforlag.
- Togeby, O. (1993). *Praxt; Pragmatisk tekstteori* (Bind 1-2). Aarhus Universitetsforlag.
- Undervisningsministeriet (2017). *Vejledning for faget historie*. <https://www.emu.dk/modul/vejledning-faget-historie#afsnit-5-1-kronologi-og-samme>

2. Citater

Et citat er et udsnit af noget, der er sagt eller skrevet et andet sted. Når man citerer, skal man gengive kilden ordret, dvs. også stavefejl og tegnsætning skal gengives.

I en akademisk opgave skal citaterne være få og velvalgte. Citér, når den præcise ordlyd er vigtig. Ellers er det muligt blot at parafrasere eller referere det sagte. Citater skal bruges til noget, og derfor skal de kommenteres, vurderes og analyseres i de afsnit, de optræder.

Et citat kan fungere som eksempel, illustration eller dokumentation af noget.

Det skal være helt tydeligt for en læser, hvornår et citat begynder og slutter. Citater markeres på følgende måde:

Kort citat

“Aviserne skal ikke producere al deres mening selv, tværtimod er de stærkt afhængige af bidrag udefra”, skriver Johannes Fibiger (2009, s. 65).

“Aviserne skal ikke producere al deres mening selv, tværtimod er de stærkt afhængige af bidrag udefra” (Fibiger, 2009, s. 65).

Korte citater (fx under én linje) sættes i citationstegn i den løbende tekst. Henvisningen skal indeholde forfatterens efternavn, årstal for og sidetal i den kilde, citatet stammer fra. Parentesen med henvisningen skal sættes mellem afsluttende citationstegn og punktum.

Langt citat

Fibiger skriver:

Aviserne skal ikke producere al deres mening selv, tværtimod er de stærkt afhængige af bidrag udefra. Nogen gange opfordrer de bestemte kommentatorer til at bidrage, andre gange henvender personer med professionel interesse i et sagsområde sig for at levere kommentarer til avisens sider. En *kommentar* er en kortere artikel, der for det meste leveres af folk udefra, men den kan også være skrevet af en af avisens egne journalister (2009, s. 65).

Længere citater markeres typografisk ved indrykning og linjeoverspring (luft, retur) både før og efter citatet. Der kan evt. bruges en mindre skriftstørrelse eller linjeafstand. Parentesen med henvisningen skal placeres inden den sidste sætnings punktum.

Udeladelser

Hvis du udelader dele af en citeret sætning eller tekstdele mellem to citerede sætninger, skal det markeres med punktummer:

Hvis du udelader dele af en citeret sætning, markeredes det med tre punktummer.

Udeladelse af dele af en sætning

Andersen skriver: "Hvis man ønsker at vurdere kvaliteten af konkrete summative evalueringsformer ... kan man inddrage en række kriterier" (2015, s. 67).

Hvis du udelader dele mellem to citerede sætninger, markeres det med fire punktummer.

Udeladelse af dele mellem to sætninger

Bjørndal skriver (2003, s. 34): "Inden for pædagogik er det for eksempel almindeligt at forstå observation som iagttagelse For læreren er observation altså en professionel færdighed, tilknyttet vedkommendes arbejdsopgaver – man observerer for at kunne lægge forholdene bedst muligt til rette for læring.

Tilføjelser

Hvis du med hensyn til forståelsen har brug for at tilføje ekstra ord til et citat, markeres dette med skarpe klammer.

Tilføjelse

"[Læreren] observerer for at kunne lægge forholdene bedst muligt til rette for læring" (Bjørndal, 2003, s. 34).

Fremhævelser

Hvis du ønsker at fremhæve noget i citatet, fx for at understrege en pointe, kan du markere en del af citatet med kursiv efterfulgt af [min kursivering].

Fremhævelse

"Summativ evaluering er kumulativ. Den har til hensigt at *måle* [min kursivering] elevernes udvikling, efter undervisningen er afsluttet" (Andersen, 2015, s. 66).

Henvisning i eller uden for parentes?

Når du henviser til en kilde, kan du vælge, om du vil have forfatternavnet i eller uden for parentes. Hvis navnet placeres uden for parentes, er der stærkere fokus på, hvad den citerede/refere-rede mener, mens et forfatternavn i parentes snarere giver indholdet tyngde – særligt hvis der er tale om en anerkendt forsker.

Vær opmærksom på, at der kan være forskel på måden at henvise til kilder på i hhv. hårde fag (naturvidenskabelige) og bløde fag (humanistiske og socialvidenskabelige). Der er tendens til flere henvisninger uden for parentes i humanistiske fags tekster (Rienecker & Jørgensen, 2012, s. 196-197).

Henvisning i parentes	Henvisning uden for parentes
En måde at udvikle metakognition på er at stille opklarende spørgsmål til elevernes allerede etablerede forståelser, uanset hvor mangelfulde eller overforenklede de måtte være (Hopfenbeck, 2014, s. 41).	Elbro (2014, s. 159) redegør for, at en ikke-automatiseret afkodning kan komme til udtryk som et problem med forståelsen.

3. Kildebrug, APA-standarden og løsninger på udfordringer

Begrundelse for kildehenvisninger

Der er flere gode grunde til, at man som opgaveskriver henviser til sine kilder. Når man skriver en opgave på en videregående uddannelse, benytter man sig altid af andres viden og materiale. Man trækker bestemte begreber, teorier, formuleringer, empirisk materiale og/eller argumenter ind i sin opgave, og på den måde producerer man ny tekst og dermed ny viden inden for et bestemt fagligt område.

Derfor er det også et kendetegn ved opgaver skrevet på videregående uddannelser, at man eksplicit angiver, hvilke kilder man anvender. På den måde krediterer man tekstforfatterne, samtidig med at man henviser nøjagtigt til de steder, man har hentet det anvendte materiale fra, så en læser har mulighed for at tjekke kilderne. Derudover får man via sine kildehenvisninger vist en læser og bedømmer, hvilket udvalg af kilder man bygger sin opgave med. En bedømmer ser altid på udvalget af kilder i sin bedømmelse af en opgave, og derfor er en fyldestgørende litteraturliste, der kan fortælle mere om opgaven end titlen kan, vigtig i en akademisk opgave. Litteraturlisten viser fx, hvor aktuell den anvendte litteratur er, om skribenten har orienteret sig ud over de mest anvendte og oplagte grundbøger, og om hvilke faglige perspektiver kilderne muliggør.

I opgaven skal dette derfor fremgå tydeligt:

- At der anvendes kilder
- Præcist, hvilke kilder der anvendes, så det er muligt for læseren og bedømmeren at finde kilden og evt. verificere de oplysninger, der formidles i opgaven
- Hvilke kilder, der anvendes, så andre forfatters faglige arbejder anerkendes
- Hvad der opgaveskriverens egne bidrag i opgaven, og hvad ved kommende har fra andre (citater, parafraser og referater)

Citater

Ved et direkte citat, skal der ud over forfatter og årstal også anføres sidetal. Ved en tekstnær omskrivning af relevante dele af en tekst (refererer), skal der ud over forfatter ligeledes anføres årstal og sidetal.

Hvis man undlader at henvise til de kilder, man anvender, kan man blive anklaget for plagiat, altså for at stjæle andres ord og dermed andres viden uden at kreditere dem for det. Plagiat er alvorligt og kan betyde, at en opgave bliver afvist, eller at man bliver bortvist fra prøve.

På Professionshøjskolen Absalon afleverer de studerende deres skriftlige opgaver til diverse prøver i WISEflow. I WISEflow er der en plagieringskontrol, der viser bedømmerne, hvor stor procentdel af teksten, der er plagieret, og hvilke dele af teksten, der er plagieret. En webtutorial, udarbejdet i et samarbejde mellem bl.a. Syddansk Universitet, Københavns Universitet og Aarhus Universitet, om plagiering findes her: <http://stopplagiat.nu/>.

Om APA-standarden systematik

Denne guide er blot en kort indføring i APA-standarden.

I APA-standarden systematik samles alle kilder som reference i én alfabetisk ordnet litteraturliste sidst i opgaven.

I den løbende opgavetekst anføres henvisningerne i parenteser, fx (forfatter, år, side eller kapitel). Eventuelt kan forfatternavnet flettes ind i den løbende brødtekst. Hvis man gør det, udelades forfatternavnet fra parenteser: "I Elbro (2014) finder man opdateret viden om læseundervisning".

Henvisningerne i den løbende tekst skal være i overensstemmelse med referencerne i litteraturlisten, således at alle henvisninger findes som referencer i litteraturlisten, og at alle referencer i litteraturlisten matcher en henvisning i den løbende tekst.

En henvisning kan henvise til kilden i sin helhed med oplysninger om forfatter og år (fx en hel artikel eller en hel bog), eller den kan henvise til dele af kilden med oplysninger om forfatter, år og side eller kapitel.

Hvad bruges fodnoter så til?

Ifølge APA-standardens anvendes fodnoter udelukkende til at give tillægsoplysninger, der ikke er en naturlig del af den løbende tekst, eller for at henvise til kilder, som det ikke er muligt for læseren at finde, fx private e-mails eller telefonsamtaler.

Leder du fortsat efter svar?

Hvis du ikke har fået svar på det, du ledte efter i denne guide, kan du tjekke i Kildekompasset, udarbejdet af Universitetet i Stavanger. Du finder Kildekompasset her: <https://kildekompasset.no/referansestiler/apa-7th/>.

4. Litteratur

American Psychological Association (2019). *Publication Manual of the American Psychological Association, Seventh Edition*. New York: American Psychological Association.

Universitetet i Agder, Universitetet i Sørøst & Universitetet i Stavanger (u.å.) *Kildekompasset*.
<https://kildekompasset.no/referansestiler/apa-7th/>

Rienecker, L. & Jørgensen, P. S. (2017): *Den gode opgave; Håndbog i opgaveskrivning på videregående uddannelser* (5. udgave). Frederiksberg: Samfundslitteratur.

Kontakt

Yvonne Roug-Andersen
yra@pha.dk

<https://da-dk.facebook.com/ProfessionshøjskolenAbsalon/>

<https://www.instagram.com/phabsalon/>

<https://twitter.com/phabsalon?lang=da>

phabsalon.dk/nyt

Professionshøjskolen Absalon / Guide til APA-standard /

**AB
SAL
ON**

PROFESSIONS-
HØJSKOLEN
ABSALON